

λογίας, ὄχι μόνον κατὰ τὴ μορφή, παρὰ καὶ κατὰ τὴν οὐσία. Ὅταν κυριαρχοῦσε ἀκόμα τὸ κόμμα τῶν Λατινιστῶν, οἱ σωστοὶ ποιητὲς εἴταν σπάνιοι, κ' οἱ περισσότεροί, λέει ὁ Eminescu, εἴταν ποιητὲς Ζαχαρόνερου μὲ λυμῶνι, διότι δὲν εἶχαν τὰ ἀποσόνια ποιητῆ· τοὺς ἔλειπε καὶ τὸ μυκλὸ—γιατὶ καὶ ὁ ποιητὴς θέλει μυκλὸ—καὶ ἡ φαντασία, κ' ἐθαρροῦσαν πῶς εἶναι κανεὶς ποιητὴς, καθὼς λέει ὁ Schiller, ἅμα κατόρθωσε στίχο σὲ καλλιεργημένη γλῶσσα, ποῦ κάνει τὸν ποιητὴ ἀντὶς ἐκείνου.

Ἄρα λοιπὸν ἐτέλειωσε ὁ γλωσσο-φιλολογικὸς ἀγῶνας μὲ τὴ νίκη τῶν Ἑθνικῶν, φύτρωσαν οἱ ποιητὲς ἀπ' τὸ χῶμα σὺν τοὺς μενεξέδες ὑστερ' ἀπ' τὴς πρώτες ἀχτίνες τοῦ ἀνοιξιατικοῦ ἡλίου, καὶ ἀπὸ 25 χρόνια ἡ Ρουμανία ἔχει ὄχι μόνον τὴν πολιτικὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν πολιτικὴν ἡγεμονία στὰ Μπαλκάνια, καὶ ὄχι λίγος τῶν ποιητῶν τῆς ἐχθιμοῦνται καὶ στὴν Εὐρώπη. Ἔτσι προοδεύουν οἱ λαοὶ ποῦ δὲν κάνουν ἀντίσταση πεισματικὴ στοὺς αἰώνιους καὶ ἀπαραβίαστους νόμους τῆς βιολογίας!

Εἶμαι στὸ τέλος τῆς μικρῆς, μὰ ἴσως ὄχι καὶ ἀνώφελης μελέτης μου. Κάνοντας κανεὶς μὴ σύγκριση μεταξύ τῶν πνευματικῶν παθημάτων τῶν δύο ἐξαδέφων λαῶν, τῶν Ρωμίων καὶ τῶν Ρουμάνων, πρέπει νὰ μολογήσῃ, πῶς οἱ ἁμιότιητες εἶναι καταπληχτικῆς, τὸσον καταπληχτικῆς ὅσο μόνον μεταξύ ἐξαδέφων μπορεῖ νὰ εἶναι.

Τώρα, ἀγαπητοὶ μου φίλοι, σὰς ἐρωτῶ, μὲ ποιά αἰσθήματα ἀκολουθήσατε αὐτὴν τὴν συγκριτικὴ μελέτη μου; Αἰσθήματα ντροπῆς ἢ περηφάνειας; παρηγορίας ἢ ἀπελπισίας; Ἡ ἀλήθεια εἶναι, πῶς βεβαίως ἡ Ρουμανία ξεπέρασε τὴν Ἑλλάδα, ποῦ σὲ τὸς πρᾶματα εἴταν δασκάλῃ τῆς τὴν ξεπέρασε, γιατί κοίταζε στὰ ἔμπρός καὶ ἔχει στὰ ὀπίσω. Ἐγὼ βεβαίως δὲ λέω, πῶς δὲν προοδεύει ἡ Ρουμανία, μὰ ὄχι τόσο ὅσο ἔπρεπε κατὰ τὴ φυσικὴ ἐξυπνάδα τοῦ λαοῦ, γιατί ἡ Ρουμανία ποῦ φαίνεται νὰ μοιάζῃ μ' ἕνα ἄθροισμα ποῦ περπατᾷ ἔμπρός, μὰ ἀνάποδα μὲ τὸ κεφάλι γυρισμένο πίσω· καὶ ὁ καθένας ξέρει, πῶς ὅποιος περπατᾷ ἔτσι, εὐκόλα σκοτσάφτει· τοὐλάχιστο δὲν μπορεῖ νὰ τρέξῃ. Γι' αὐτὸ τὸν ξεπερνοῦν οἱ ἄλλοι, καὶ μάλιστα οἱ Ρουμάνοι, γιατί εὐρῆκαν ἕνα στρατηγὸ, ποῦ σὺν τοὺς ἔβλεπε, πῶς περπατᾷ ἀνάποδα, τοὺς βροντοφώνησε: «Μεταβολή!»

Γι' αὐτὸ ἄς ἀφήσουμε τὰ παρασμένα, γιατί ἔγινε ὅ,τι ἔγινε κ' οἱ πεθαμένοι δὲ γυρνοῦνε καὶ ἄς κοιτάξουμε στὰ ἔμπρός. Τὸ παράδειγμα τῶν Ρουμάνων δὲν μπορεῖ, ποῦ φαίνεται, παρὰ νὰ σὰς δώσῃ θάρρος, διότι εἶδατε, πῶς εἴτανε ἄλλοτε στὸ ἴδιο σημεῖο, ποῦ εἶσατε τώρα σείς. Τόχτε λοιπὸν στὸ χέρι σας νὰ κάνετε τὸ ἴδιο ποῦ ἔκαναν καὶ ἐκεῖνοι, καὶ ἄς περάσῃ καιρὸς. Ὅσο γιὰ μένα τὸν ξένο, μὰ πάντα Ρωμιόφιλο, δὲν ἀμφιβάλω πῶς θὰ βγῆτε νικητὲς, γιατί μαζί σας ἔχετε τὴ παντοδύναμη φύση, καὶ τώρα μάλιστα ποῦ γράφω αὐτά, νοιώθω μεγάλην ἀνακούφιση στὴ ρωμιόφιλή μου καρδιά, γιατί βλέπω πῶς τὸ παράδειγμα τῶν Ρουμάνων πρέπει νὰ σὰς δώσῃ μεγάλην ἠθικὴν ὑποστήριξη.

Τώρα ὅμως, σὰ φίλος σας, ποῦ εἶμαι, σὰς παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σὰς δώσω τρεῖς συμβουλὲς ἀκόμη, ποῦ μοῦ βγῆκαν ἀπὸ τὰ παθήματα τῶν Ρουμάνων καὶ ποῦ ἐλπίζω νὰ γίνουν μαθήματα γιὰ σας. Αὐτὲς οἱ συμβουλὲς μου εἶναι οἱ ἐξῆς:

1. Νὰ πεισθίσετε νὰ βρῆτε ἕνα στρατηγὸ ποῦ νὰ σὰς διοργανώσῃ καλὰ γιὰ τὸν πόλεμο μὲ τοὺς δασκάλους, γιατί ὅσον καλύτερο εἶσατε διοργανωμένοι τόσο γληγορότερα θὰ νικήσετε. Γιὰ αὐτὸ σὰς εὐχομαι νὰ βρῆτε ἕνα Majorescu μεταξύ σας.

2. Νὰ μὴν παραβλέπετε τὴν ἀνάπτυξη τῶν ἄλλων Μπαλκανικῶν λαῶν, γιατί ἔτσι μόνον εἶναι δυνατὸ νὰ μὴ μείνετε πίσω· γιατί ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶναι ἡ ἀπομόνωσή του. Νὰ πολεμάτε λοιπὸν ἄσπλαχνα τὸν αὐτάρεσκο ξιπασμὸ πολλῶν ἀπὸ τοὺς δικούς σας, ποῦ νομίζουν, πῶς μόνον οἱ Ἕλληνες εἶναι ἄθροισμα στὰ Μπαλκάνια καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ζῶα (*). Μὲ τοὺς Ρουμάνους τοὐλάχιστον ποῦ καὶ σὲ πολιτικὴν ἐποψὴ εἶναι σύντροφοι καὶ σύμμαχοί σας ἐναντίον τῶν Σλαβῶν, ἔπρεπε νὰ ἀδερφωθῆτε περισσότερο. Ἴσως θὰ εἶναι καλὸ μάλιστα νὰ γράψετε ἕνα ἐπίσημο γράμμα στὸν κ. Majorescu ποῦ μπορεῖ νὰ σὰς ὠφελήσῃ πολὺ μὲ τὸν ὄνομά του καὶ μὲ τὸ βᾶρος τοῦ προσώπου του. Γιατὶ πρὸ πάντων σὰς χρειάζεται ἐπίσημη ἀναγνώριση, καὶ ἀφοῦ δὲν τὴ βρίσκετε στὴν πατρίδα σας, πρέπει νὰ τὴ γυρέψετε ἔξω, στοὺς γείτονες.

(*) Μία φορὰ θυμοῦμαι πῶς στὴ Μόσκο εἶχα κουβέντα μ' ἕνα παπᾶ ποῦ ἔβριζε φοβερὰ τοὺς Ρουμάνους κ' εἶλεγε πῶς εἶναι ζῶα τετράποδα «Ἔ, ἔ, εἶτε δικιοί, τοῦ ἀπάντησα, ἐγὼ τούτο τρέφουν μὲ τὰ τέσσερα».

3. Νὰ μὴν περιορίζετε στὴν καλλιέργεια τῆς γλώσσας, παρὰ νὰ πλατύνετε τὸ ἔδαφος τῆς παλαίστρας. Ἐπειτα ὁλοένα φαίνεται περισσότερο, πῶς τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας εἶναι μόνον ἕνα μέρος ὅλου τοῦ ζητήματος, ποῦ εἶναι ζήτημα ἐθνικοῦ πολιτισμοῦ. Νὰ καλλιεργεῖτε λοιπὸν καὶ νὰ μελετᾶτε ὅλα τὰ σπουδαῖα ζητήματα τοῦ σύγχρονου πολιτισμοῦ. Οἱ Γιαπωνέζοι δὲν ἐσπούδαζαν μόνον τὴν ταχτική, γιὰ νὰ νικήσουν τοὺς Ρώσους, μὰ καὶ τόσες ἄλλες ἐπιστήμες. Ἔτσι καὶ σείς νὰ μὴ ριχθῆτε μόνο στὰ γλωσσικὰ ὄπλα.

Αὐτὰ ἤθελα νὰ σὰς πῶ ἀκόμα. Κάμετε ὅπως σὰς φαίνεται καλύτερα. Ἐμείνα πάντα θὰ μὲ βρῆτε βοηθὸ καὶ πιστὸ σας φίλο σὺν καὶ ἄλλοτε. Σὰς εὐχομαι καλὴ ἐπιτυχία γιὰ τὸ πατριωτικὸ ἔργο τοῦ συλλόγου σας καὶ σὰς χαίρετῶ.

Λειψία 1. 4. 05.

Πάντα δικός σας
KARL DIETERICH

ΠΑΙΔΙΑΡΧΑΜΩΜΑ

Τῆς εἶπε τότε κυττάζοντάς τὴν μὲ πάθος κατάρματα:

— «Τὴν καρδίκα μου ἀπὸ καιρὸ τὴν ἔκαμες σκλάβο, παιγνίδι σου δὲν ἔχω τίποτ' ἄλλο νὰ σοῦ προσφέρω παρὰ τ' ὄνομά μου, ὄνομα τίμιο καὶ σεβαστό, ποῦ θὰ σκεπᾷ τὴν ἀτιμία τοῦ δικοῦ σου τὸ θέλεις;»

Ἐκείσε τὸ ριπίδι τῆς, ἕνα ὄμορφο ἀπὸ φτεροῦ ριπίδι, χάρισμα ἑνὸς πλοῦσιου ἐραστῆ τῆς, χαμογέλασε εἰρωνικὰ δειχνοτάς του μὴ σείρα κάτασπρα μαργαριτάρια—τὰ δόντια τῆς—καθίσε πειὸ ἀναπαυτικὰ στὸ βελουδένιο σοφᾶ τῆς καὶ τοῦπει:

— «Καὶ δὲ φοβᾷσαι μήπως τὸ τίμιο καὶ σεβαστ' ὄνομά σου ἀτιμαστῆ;»

Ἀπελπισιὰ ζωγραφῆθηκε στὸ πρόσωπό του.

— «Μὴ μὲ πληγῶνεις περισσότερο σ' ἀγαπῶ, σὲ λατρεύω, τὸ ξέρεις, καὶ σὲ θέλω δική μου, τέλεια δική μου, καὶ γιὰ τοῦτο εἶμ' ἑτοίμος γιὰ κάθε θυσία. Μοῦ κατακομματίσασε τὴν καρδιά, πᾶρε, κάμε κουρέλι καὶ τ' ὄνομά μου, ἀλλὰ πρὶν σκότωσέ με· θᾶναι γλυκεῖα στιγμὴ γιὰ μένα, ἡ στιγμὴ τοῦ θανάτου μου».

» Ὅμως ἀπὸ ξεπαρση ποῦ παραπλοῦτισαν καὶ ἄλλες πολλὲς μὰς ἔκαναν προσβολές, καὶ τὴν Ἐπίδαμνο, ἠτύπο δικὸ μας, ὅσο παθῆκε δὲν τὴν ἀναγνώριζαν, ἔπειτα σὺν πῆγάμε ἡμεῖς προστάτες τῆς τὴν πῆρανε στανικῶς καὶ τὴν κατακρατοῦν.

39. »Καὶ λένε τάχα πῶς θύλησαν πρώτα νὰ καθαρῶνται ἢ διαφορὰ μὲ δίκη. Δίκη ὅμως δὲν ἐνοοῖ ὅπως ἀρπάζε (54) καὶ τὴν προτείνει ἀσφαλισμένους (55), ἀρὰ ὅπως, πρὶν κρισολογηθῆ, ὄχι ἀμοναχὰ τὰ λόγια του παρὰ ζῶσινε ἀπαράλλαχτα καὶ τὰ ἔργα. Ἄφτοί ὅμως ὄχι πρὶν πολιορκήσουν τὴν Ἐπίδαμνο, παρὰ ἀφοῦ συμπεράναν πῶς δὲ ἠ' ἀδιαφορήσουμε, τότες προσκρίστηκαν (56) τὴν ἐκαλόφραντῆ τους δίκη. Καὶ δὲν τοὺς φτάνουν τὰ ἠδικὰ τους ἔργα κάτου ἐκεῖ, παρὰ ἔρχονται καὶ

(53) Τὰ ΧΡ προύχοντα = ἰώτερο. Γράρε πλέον ὄχοντα ἢ ἔχοντα.

(54) Ἐνοοῦν ὑποθέτω, οἱ Κερκυραῖοι πῶς, καὶ ἂν ἔχοναν οἱ Κερκυραῖοι, θᾶβαικιν πάντα κάπια πύραξη νὰ μὴν ἀφίσουν τὴν Ἐπίδαμνο.

(55) Τὰ ΧΡ παρέδχοντο. Ὁ Valckenaer προέχοντο.

» ἐδῶ σ' ἐσὰς μὲ τὴν ἀξίωση ὄχι νὰ συμμαχῆστε, παρὰ νὰ συναδικῆστε καὶ νὰν τοὺς δεχτεῖτε ἀφοῦ συγκρουστήκαμε. Ἐπρεπε ὅμως, ὅτα δὲν εἶχαν καθόλου φόβους, τότες νὰ φανοῦν, καὶ ὄχι σὲ στιγμὴ ὅταν ἡμεῖς ἀδικηθήκαμε καὶ ἄφτοί κιντυνοῦν, ἢ ὅτε ὅτα χωρὶς νὰ κερδίστε τότε ἀπὸ τὴ δύναμή τους θὰν τοὺς χαρίστε τώρα βοήθεια, καὶ χωρὶς νὰ συντελέστε στὰ κακὰ θὰ φορτωθεῖτε τὴ μισή μας καταφορά· παρὰ ἔπρεπε καιρὸ πρὶν νὰ συντροφιάζαν τὴ δύναμη ἂν ἤθελαν καὶ συντροφικὰ τὴν τύχη.

40. »Πῶς λοιπὸν ἡμεῖς ἐρχάμαστε μὲ βάσιμα παράπονα καὶ ἄφτοί εἶναι βίαιοι καὶ ἀρπαγες, σὰς ἠδείξαμε καὶ τώρα ἀκούστε πῶς καὶ δίκια ἀδύνατο νὰν τοὺς δεχτεῖτε. Γιατὶ ἂν ὀρίζουν οἱ ὄρκοι πῶς κάθε πολιτεία ἄγραφή ἄς πηγαίνει μ' ὅπιο ἡμέρις θέλει, τ' ἄρθρο δὲν ἐνοοῖ ὅσους πάνε μὲ σκοπὸ νὰ βλάψουν ἄλλους, παρὰ λέει ἀφτόν ποῦ ἠδύχως ν' ἀποσπάται ἀπ' ἄλλους γυρέθει ἀσφάλεια ἢ δὲ θὰ προξενήσῃ σ' ὅσους τότε δεχτοῦν, ἂν προπέχουν, πόλεμο ἀντὶς εἰρήνη. Ἄφτο ὅμως ἐσεῖς ἠτῶρα κίντυνος νὰ παθετε ἄ δὲ μὰς ἀκούστε. Γιατὶ ἢ ὄχι μοναχὰ ἀφτῶν ἐδῶ θὰν τοὺς σταθεῖτε βοηθοί, παρὰ καὶ ἡμεῖς ὄχτροί μας ἀπὸ σὺνορκου. Γιατὶ ἀνάγκη, ἂν πᾶτε μαζί τους, νὰ μὴν ἀνισταθοῦν

» ἄφτοί καὶ δίχως σας (56). Ἄπ' ὅλα μάλιστα τὸ ἠπιὸ σωστὸ εἶναι νὰ σταθεῖτε παράμερα οὐδέτεροι· νειδεμῆ, ἴσα ἴσα νὰν τοὺς χτυπήστε ἀφτοὺς μαζί μας (γιατὶ τῶν Κερκυραίων εἶστε τοὐλάχιστο σὺνορκοί, μὰ μὲ τοὺς Κερκυραῖους μήτε κὰν ἀνακωχὴ ἢ δὲν κανατε ποτές σας, καὶ ὄχι ν' ἀρχίστε τὸ νόμο ἢ πῶς εἶναι δεχτοὶ οἱ ἀντάρτες τῶν ἄλλων. Γιατὶ καὶ ἡμεῖς, ὅταν οἱ Σαμιῶτες ἀντάρτησαν καὶ εἴταν ὁ ἠλόγος ἂν πρέπει νὰ συντρεχτοῦν (57) δὲ σὰς καταπῆψίσαμε, ἐνῶ οἱ ἄλλοι Πελοποννησιῶτες εἶχανε ἠδῶσει γνώμη ἀντίθετη, παρὰ ἔξαστερα ἀντεῖπαμε ἢ πῶς λήπτερες ἄς τιμωρᾷ ὁ καθένας τοὺς δικούς του συμμαχοῦς. Καὶ σὰς λέμε, ἂν ὅστις κανουν τίποτα ἢ κακὸ τοὺς δεχτεῖτε καὶ βοηθεῖτε, θὰ προβαλοῦν καὶ μερικοὶ δικοὶ σας ὄχι πῶς ἀσπῆσαντο καὶ θᾶρῶθουνε μαζί μας, καὶ ὁ νόμος ποῦ θὰ βάλτε ἐσὰς ἢ θὰ βλαψῆ πῶς πολὺ παρ' ὅ,τι ἡμεῖς.

41. » Ἄφτὰ λοιπὸν σὰς παρουσιάζουμε δικαιοῦματά μας, βάσιμα κατὰ τῶν Ἑλλήνων τοὺς νό-

(56) Ἄφτῃ οὐ φαίνεται σωτήτερη ἐρημνεία παρὰ ἢ πῶς συνειδημένη μὲ ἡμᾶς ὑπὸκείμενο τοῦ ἀμύνηθαι καὶ μὲ τὸ τούτοις κατηγορούμενο.

(57) Τὸ ἐῖ—ἀμύνειν πηγαίνει στὸ ψῆλον προσεβέμεθα ἐναντίαν.

Και δύο δάκρυα φάνηκαν στα βλέφαρά του.

— «Τί παιδί που είσαι! για μιάν αγάπη τής στιγμής, αγάπη τρελλή όσο μεγάλη, το παραδέχομαι, είσ' έτοιμος να θυσιάσης, ό,τι πειό πολύτιμο στον κόσμο έχεις, την τιμή σου, τ' όνομά σου; Δέ σέ νοιώθω».

— «Γιατί ακόμα δεν έννοιωσες τον έρωτα. Σ' αγαπώ τ' άκου; και μοναχά ή ιδέα που μόλις έγω φύγω από δω μέσα θ' έλθω άλλος να καθίση στη θέση μου, άλλος που θά διασκεδάση με ό,τι έγω λατρεύω, με τρελλαίνει. Άκουσέ με». Σηκώθηκε και στάθηκε όρθος μπροστά της.

— «Τ' όνομά μου δεν το θυσιάζω, το περασμένο είναι περασμένο, δε γνωρίζω τίποτα δικό σου, τίποτ' από την περασμένη σου ζωή. Θ ήρθηκες ίσως στον κόσμο μοναχική, όμορφη όπως είσαι, χωρίς κανέναν, που να σε ήδηγήση στον ίσιο δρόμο τής άρετής. χωρίς κανέναν, που άληθινά να σ' αγαπήση. Ίσως ή φτώχεια, ή πεποιθήση στην όμορφιά σου, ή αγάπη στην πολυτέλεια ή κι' ή πόθος να πέ θαμαζούν όλοι, ποιός ξέρει! Μά όταν θάσαι πλούσια και λατρεμένη, όταν ή κοινωνία που σήμερα σε περιφρονεί, άνοήτη και για σένα, τή γυναϊκά μου, διάπλατες τις θύρες της, τότες θά θυμηθής, με πόθο να τή ξαναζήσης, τή παλιή σου ζωή; Δεν τό πιστεύω. Δέ θέλω, δε μπορώ να τό πιστέψω. Λοιπόν τί λές;»

— «Όχι. Τή θυσία σου δεν τήν δέχομαι, θέλω να μείνω ό,τι είμαι,τό δρόμο τής ζωής μου έχάραξα μοναχική μου, δεν παύω να λοξοδρομήσω. Αυτό που σήμερα σ' έμ' προτείνεις με παρακάλεσμά, τί ξέρεις, αν δε μου τόχουν προτείνη κι' άλλοι με τον ίδιο πόθο, με τά ίδια λόγια, πλουσιότεροι από σένα και με μεγαλύτερη ίσως κοινωνική θέση;»

— «Και δεν ιδέχτηκες, όπως δε δέχεται τώρα! Μά πώς λοιπόν σκέφτεσαι;»

— «Έξω τή δύναμη τής όμορφιάς μου, είναι νικήτρα πάντα».

— «Μά περιφρονείς ό,τι σου λείπει, όσο όμορφη κι' αν είσαι, δεν έχεις όνομα και σου τό προσφέρουν, δεν έχεις θέση κοινωνική και σου τή δίνουν».

— «Θέση κοινωνική; και χαμογέλασε με ειρωνεία. Μά τήν κοινωνία σου τήν περιφρόνησα πριν έκείνη νάχη τό δικαίωμα να με περιφρονήση, και τήν περιφρονώ. Άν ήθελα θάμουν και γώ τής κοινωνία σου, μά μου κάνει άηδία, γιατί τίποτες άλλο δεν είναι, παρά μιá ψευτιά, μιá ζωντανή, όλοζώντανη

και ενεργητική αντίθεση του ωραίου, του μεγάλου και τής όρθής σκέψης. Καταδικάζει τό τίμιο κορίτσι, που ή άθώοτη κάποτες κι' οι δολεροί σας τρόποι σκεδόν πάντα, κάνουν να λοξοδρομήση, άφου τήν κάμουν να πιστέψη στον άληθινόν έρωτα, στην άληθεια, στη ζωή, και σας τό δέμιο τής εύτυχίας της καμαρώνει, κι' όσες περισσότερες γελάσετε, όσα περισσότερα δάκρυα κάμετε να χυθούν από καρδιές, που τίποτα δε σας πρωτοζήτησαν, τόσο περισσότερο σας περιβάλλουν με θαυμασμό για τήν άξιάδα σας. Έχουν μεγάλη πέραση στα σαλόνια σας οι καταχτητάδες. Κ' ένω κλει τις θύρες της στην γελασμένη νέα, με τό φόβο μήπως κολλήση και κείνη τό μικρόβιο τής άτιμίας, έχετε όρθάνοιχτα τά σαλόνια σας για τόσες ήμαρτωλές παντρεμένες, γιατί έχουν πλούτη και τίτλους κι' άς λησμονούν άδικαιολόγητα θρησκεία, οικογένεια, άξιοπρέπεια και τιμήν. Αυτό είναι ή κοινωνία σου, ψεύτρα και ψεύτρα χωρίς ανάγκη σαν έμ'ς που πουλούμε τήν όμορφιά μας στον έναν και στον άλλον».

— «Με πεθαίνεις, σούπα».

Και ρίχτηκε, δεν έκάθισε, σε μιá πολυθρόνα σά σκοτωμένος: έφερε τό ένα χέρι του στο μέτωπο, σά νάθελε να διατηρήση τήν ενέργεια τής σκέψης του. Ή στάση, τό βλέμμα και τό κίνημά του σωστή είκόνα τής άπελπισιάς.

Τόν κύτταζε και τόν λυπήθηκε.

— «Όχι, θέλω να μ' άκούσης, πρέπει». Ή φωνή της έγινε τώρα πειό γλυκειά και ξακολουθήσε άπαλά, άπαλά, σά χαιδι.

— «Θά σου μιλήσω, όπως σε κανέναν στον κόσμο δεν έχω μιλήση: είσαι τίμιος και θά σου παρουσιάσω όλόγυμνη τήν καρδιά μου και θά δικαιώσης τήν άρνησή μου, που σου φαίνεται άδικαιολόγητη. Χρωστάω αυτό τό δείγμα τής έμπιστοσύνης στη μεγάλη σου αγάπη, που δεν έχω τή δύναμη να αισθανθώ για κανένα πειά».

Σηκώθηκε και πήγε κοντά στο παράθυρο: ή ήλιος ήταν στο βασιλεμμά του και στην κάμαρα είχε άρχινήση να σκοτεινάζη. Τράβηξε λιγάκι τό μπερντέ και μιá όμορφη μυρουδιά των λουλουδιών του κήπου έπλημμύρισε τό σαλονάκι. Έσυρε κατόπι σ' ένα χαμηλό Άνατολίτικο σοφά γιοματόν πουπουλένια μαξιλάρια, όπου κάθισε, ένα καθισματάκι και τούδειξε με τό δάχτυλο να καθίση και στα πόδια της.

Σάν παιδάκι, που δεν έχει θέληση δική του, έ-

κάθισε μηχανικά. Μείνανε λίγη ώρα σιωπηλοί κυττάζοντας ένα κομμάτι τ' ουρανού, που άρχισε να άσιμοφεγγιάζη κι' έπειτα με φωνή σιγαλή, σά να μην ήθελε να ταραξή τήν ήσυχία που βασίλευε.

— «Τέτοιαν ώρα, τούπε, αίστανεται κανείς τήν ανάγκη τής φίλης και τής αγάπης, για να μπορή να πη ό,τι με φροντίδα φιλάργυρου έχει κλειδώση στ' άπόβαθα τής καρδιάς του. Τόν έρωτα, που λές, πώς δεν έχω νιώση, τον έχω αιστανθή, αν όχι πειό πολύ, μά καλύτερα από τους έρωτες του κόσμου σου. Έχω γνωρίση τον έρωτα τον άγνό, που ζή κι' αυξάνει: μ' ένα βλέμμα, μ' ένα χαμόγελο. Έχω αιστανθή τον πόθο και τή γλύκα του φιλιού, τές έλπίδες, τούς πόθους, τά όνειράτα, τές άμφιβολίες και τή ζήλεια τής αγάπης. Ένοιωσα τές χαρές και τό μεθύσι της, κι' έννοιωσα, ωϊμέ, και τήν πίκρια, που σου φαμακώνει ήλικαιρη τήν ή ζωή. Άγάπησα, όπως λίγοι σήμερα αγαπούν, δεκάξη χρόνων κορίτσι στ' άνθημα τής όμορφιάς μου, στο ζύνημα τής καρδιάς. Φτώχη κι' όρφανή από πατέρα, μινκαρίθη, είχ' γνωρίση μοναχά τό χαιδι τής μάνας μου, που με καμαρώνει κι' έλπίζει στην όμορφιά μου, για ένα πλούσιο γάμο, που θ' έλλαζε τήν τύχη και των δυό μας».

Ή έλπίδα της βγήκε ψεύτρα όταν πρωτόειδα ένα νέο φοιτητή του κόσμου σου. Τέτοια ώρα ήταν, που τον είδα για πρώτη φορά, ήμουν στο παρκθυρο κι' έτυχε να περνά από κάτω μ' είδε κι' από τό κίνημά του καταλαβα, πώς ή όμορφιά μου τούχε κάμη έντύπωση. Μά και σε μένα τό ίδιο είχε συμβη. Από τότες τον έβλεπα κάθε μέρα κι' ή καρδιά μου παρόνεα ως εκείνη τή στιγμή. του έδόθηκε διάκερη. Άχ! ή άγωνία μου τότε να τον ιδώ να περάση, ή χαρά μου να τον έβλεπα από μακριά κι' ή άπελπισία μου σαν έτόχαινε κάποτες να μην περκαση. Όλη τή νύχτα στο κρεβάτι μου έκλαιγα άγρυπνη. Τήν πρώτη φορά που μου μίλησε και μούπε τά πρώτα λόγια τής αγάπης ένόμισα πως άγγιξα τον ουρανό με τά χέρια μου. Έγύρευα τή μοναξιά, ήθελα να μείνω μοναχική, για να ξαναπερνώ από τή μήνη μου και τό μικρότερο λόγο του, να κλειώ τά μάτια μου και να νομίζω, πώς τον βλέπω με τά κατάνικαρα μεγάλα μάτια του και τά χείλια του που σιγότρεμαν. Μ' είχε αγαπήση και κείνος: και σήμερα μολονότι αυτός έν' ή αίτία τής δυστυχίας μου, βλογάω τές εύτυχημένες κείνες στιγμές τής ζωής μου, τές γλυκύτερες, που έχω περάση.

ημους. Μά αντίμα κι' άφ'ό σας θυμίζουμε (58) κι' νάπαιτούμε ως χάρη—χάρη που, μήτε ως όχτροί σας με καλούς σκοπούς μήτε πάλι ως φίλοι μ' έμπιμονή (59), όμως σας τή λέμε πώς σήμερα πρέπει να μ'ς αντιπλερωθεί. Όταν άλλοτες πριν τά Μηδικά σας έλειψαν πολεμικά καράβια για τής Αίγηννας τον πόλεμο, από τους Κορθινούς λάβατε είκοσι. Κ' ή καλοσύνη μας εκείνη, καθώς κι' ή άλλη με τους Σαμιώτες (60), σας χάρισε τό να νικαπονήστε τους Αίγηνήτες, να παιδέψτε τους Σαμιώτες, κι' έννε σε τέτιες ώρες, όταν οι άθρώποι τότε μάλιστα, πηγαίνοντας να πολεμήσουν τους όχτρούς τους, τίποτα δε λογαριάζον άλλο νείζον πώς να νικήσουν. Γιατί φίλο νομίζον κάθε

(58) παραίνεσιν. Γράφε παράμνησιν.

(59) έπιχρησθαι. Κανείς δεν κατορθώσε να τό ζηγήσει μήτε θά κατορθώσει. Ίσως έπικεισθαι (έτσι μετάφρασα) Πρβ. Ήροδ. 5, 104 έπικειμένος ένηγε. 'Ο Θουκυδίδης έτσι λέει: «Μήτε όχτροί σας είμαστε κι' έχουμε καλούς σκοπούς, μήτε πάλι φίλοι σας κι' έχουμε δικάίωμα να έπιμείνουμε.»

(60) Τά λόγια τό δι' ήμ'ς—βοηθήσαι είναι παραγόμεμα.

νυνεργάτη κι' άς είταν (61) πριν μισητός, κι' όχτρο όπιοι αντίστέκει κι' αν τυχόν είναι φίλος, άφου και κάθε δικό τους τό θυσιάζουνε στο πάθος τής νστιγμής.

42. » Άφ'ό θυμηθείτε τα, κι' όποιος είναι νός νός τά μάθει από τους γεροντότερους κι' άς πει πώς νμάς άξίζει άνάλογη αντιπλερωμή (62). Κι' άς μη νομίζει πώς είναι ναί δίκια τά λόγια μας, όμως νσύφορα, ά γίνει πόλεμος, πώς είναι άλλα. Γιατί ντ' όφελος τό μεγαλύτερο στέκει στα λάθια τά μικρότερα, κι' ό έρχομός του πολέμου που με τό νρόθο του σας σπρώχνουν οι Κερκυραίοι ν' άδικήστε είναι ακόμα σκοτεινός, και τί άξίζει συνέπαρνοι από τέτιο φόβο να καρδίστε έχτρα ζάστερη ντώρα άμέσως κι' όχι έρχάμενη ίσως έχτρα. Φρόνιμο κάλια είναι τ' άρχικό πριν άγριοκόιταγμα από ντή Μεγαρική άφορμή να τό μετριάστε κάτι νταζύ μας (γιατί ή τελεφταία καλοσύνη σε σωστή νστιγμή, κι' αν είναι άσπμαντη ίσως, μπορεί να ξεδιαλύνει σημαντικά παράπονα), κι' ούτε, έπειδή

(61) Τά ΧΡ ήν—ή. Γράφε εί—ήν'

(62) άμειβεσθαι. Άρχαίο διόρθωμα από τά Σκόλια. Τά ΧΡ άμυνεσθαι.

ντάχα σας δίνουνε συμμαχία μεγάλη, μ' άφ'ό να νσας δολώσουν. Γιατί τό να μην άδικείς τους ίσους σου θά πει πειό βλάμη δύναμη παρά συνέπαρτος νάπό τό φανερό κέρδος τής στιγμής να καταχρανοστείς με παντοτινός (63) κινδύνους.

43. » Λοιπόν σαν έτυχε να πέσουμε κι' έμεις σε περιστατικά καθώς ήταν κηρύξαμε στη Λακενδαίμονα πώς ή καθείς τιμωρακι ή ίδιος τους δικούς ντου συμαχούς, κερτερούμε τώρα τήν ίδια χάρη νάπό τά χέρια σας, κι' άφου σας ώφέλησε ή ψήφος νμας να μη μ'ς βλάψει ή δικός σας. Όσο σας δώσαμε δώστε, και στοχαστείτε πώς να τώρα εκείνη ή νστιγμή όταν καθαρό κι' ή συνεργός φίλος κι' ή νδυσκολεφτής όχτρος. Ναί, τους Κερκυραίους έδω μην ντους δεχτείτε συμαχούς στο πείσμα μας, μήτε νβοηθήστε τους ενώ άδικών. Έτσι κι' ό,τι άρμόζει νθά κάνετε κι' ό,τι σας ώφελεί θ' άποφασίστε.»

(63) διά κινδύνων. Νομίζω δι' άει κινδύνων.

“Εξη μῆνες ἀγαπιώμαστε, πού πίθανε ἡ μάνα μου τότες ἐβλεπόμαστε πειὸ συχνά. Ἐγὼ ἐζήτησα θέση σὲ μιὰ γρηῃ κυρία. πού πήγαίνα καὶ τῆς διὰβάζα καὶ κρατοῦσα τὴν ἀλληλογραφία τῆς τὴν ἡμέρα, μὰ τὸ βράδυ ἤμουν ἐλεύτερη. Τότες τὸν ἐβλεπα. Ἄχ, οἱ ἀλησμόνητες κεινες στιγμές τῆς ἀληθινῆς ἀγάπης, τὰ σκέδια καὶ τὰ ὀνειράτα γιὰ τὸ μέλλον, οἱ ὑπόσχεσες καὶ ἡ ἀκούραστη φροντίδα τοῦ ἐνός γιὰ τὸν ἄλλον. Σὲ ἐξη μῆνες θὰ τέλειωνε τὸ Πανεπιστήμιο, θὰ τῶλεγε στὴν οἰκογένειά του καὶ θὰ μ’ ἐπαίρει. Δὲν ἤμουν πλούσια, θυγατέρα φτωχοῦ ὑπαλλήλου, μὰ ἤμουν τίμια καὶ τὸν ἐλάτρευα, αὐτ’ ἦταν ὅλη μου ἡ περιουσία, χρῆμα, πού δὲν ἔχει πέραση στὴν κοινωνία σας. Ὅταν πῆρε τὸ δίπλωμά του, τῶπε στὴν οἰκογένειά του, μὰ δὲν ἠθέλησαν οὔτε νὰ τὸν ἀκούσουν· ἤμουν φτωγὴ παρακάλεσε, ἐλάλησε, ἀρρώστησε καὶ τότες τὸν ἐπέστειλαν στὸ Παρίσι γιὰ τὴν ἐπιστήμη του πρὶν μὲ τὴν ὑπόσχεση σὲ δύο χρόνια, ὅταν γυρίσει, νὰ συναινέσουν στὸ γάμο μας. Τὴν παραμονὴ τοῦ ταξιδίου του, τοῦ ἔδωσα τὸ μεγαλύτερο δῶγμα τῆς ἀγάπης μου· νὰ παντρευτῶ μ’ ἄλλον θὰ ἦταν ἀδύνατο πειὰ ἢ γυναίκα του, ἢ ζωντοχῆρα.

Τοῦ χωρισμοῦ τὴν πίκρια, τὴ μοναξιά πού σὲ ζώνει, ὅταν μακριὰ σου βρισκίται ἡ μοναχὴ ἀγάπη σου, ὁ μοναχὸς σκοπὸς τῆς ζωῆς σου, τὸ καρδιοχτύπι σου ὅταν περιμένεις γράμμα καὶ τὴν φριχτὴ σου ἀπελπισία, ὅταν δὲ σοῦ γράφουν καὶ προαισθάνεσαι, πού λησμονίεται, ὅλα, ὅλα, τὰ δοκίμασα μάρτυρας.

Τὸ Παρίσι ἔχει πολλὰς χάρες καὶ ἀγάλια, ἀγάλια τὰ γράμματα γίνηκαν λιγότερα ὡς πού ἐπαψαν τέλεια. Στὰ δύο χρόνια παντρεύτηκε μ’ ἕνα κορίτσι τῆς κοινωνίας του πλούσιου καὶ θεότρελλο, μὰ τί πειραζει! Τὴν παλιὰ του ἀγάπη ἢ οἰκογένειά του χαραχτήρισε παιδικροκάμωμα. Ναί, μὰ γιὰ τὸ παιδικροκάμωμα κείνο ἐγὼ ἐλάληγα μῆνες ὀλάκαίρους, ἐλάληγα τὸ μοναχὸ τῆς ζωῆς μου ὄνειρο, χαμένο γιὰ πάντα, ἐλάληγα τὴν ἀγνότη καὶ τὴν παρθεναία μου, μίσησα τὴν κοινωνία καὶ ἐβίτηκα ὅ,τι εἶμαι, στὴν ἀρχὴ ἐλπίζοντας νὰ λησμονήσω, ἐπειτ’ ἀπὸ συνήθεια. Τὸ παιδικροκάμωμα κείνο ζωντανὸ ἀπόμεινε στὰ στήθεα μου καὶ γι’ αὐτὸ δὲν ἠθέλησα νὰ παντρευτῶ μὲ τὴν εἰκόνα ἐκείνου στὴν καρδίᾳ μου δὲν εἶχα δικαίωμα, δὲν ἔπρεπε ν’ ἀπατήσω κανένα· σήμερα δὲ φέρνω τ’ ὄνομα κανενός, εἰμ’ ἐλεύτερη νὰ ξαναζῶ στὸ παλιό μου ὄνειρο, ὅταν

θελήσω, εἰμ’ ἐλεύτερη νὰ φιλῶ τὴν εἰκόνα του καὶ νὰ βρέχω μὲ δάκρυα τὰ γράμματά του· πόσες φορές φεύγοντας ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά τοῦ ἐνός καὶ τοῦ ἄλλου, νομίζω πῶς αὐτὸ εἶν’ ἡ ἐξάγνιση. Τὸν ἔρωτα τὸν αἰστανθήκα καὶ γι’ αὐτὸ, φίλε μου, δὲ μπορῶ νὰ γίνω γυναίκα σου· θὰ σ’ ἀτίμαζε ἔχι τὸ κορμί μὲ ἡ σκέψη μου· κείνη μ’ ὄλη τὴν ἀκαθαρσία τοῦ κορμιοῦ μου ἔμεινε ἀγνή καὶ παρθένα, πιστὴ σὲ μιὰν ἀνάμνηση, στὴν ἀνάμνηση μιᾶς περασμένης ἀγάπης...»

Στὴν κάμαρα εἶχε τέλεια σκοτεινιάση· γι’ αὐτὸ κείνος δὲν εἶδε τὰ δάκρυα, πούχαν κυλήσει στὰ μάγουλά της· ἀκουσε μονάχα ἕνα λυγρό. Κατάλαβε μὲ κίνημα τότε ἀπελπισμένου ἀρπάξε τὸ χέρι της καὶ τῶφερε στὰ χεῖλιά του, φίλησε μονάχα μὲ σεβασμὸ τὰ δάκτυλά της στὴν ἀκρὴ καὶ ἔφυγε σὰν τρελλὸς μὲ τὴν ἀπόφαση νὰ μὴν τὴν ξαναἰδῆ.

Καθαδδάτες 3)6)05

EIPHNE A. DENIPINOY

ΠΕΤΑΧΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΑ ΕΑΝΑ

Φίλιππε κ. Τυγκόπουλε,

Ἐτοίμαζα κάτι σπουδαῖο γιὰ τὸ «Νουμά», καὶ τὸ 155 φύλλο μας σταματᾷ τὴν ἐργασία μου γιὰ νὰ ἀπαντήσω στὴ ρητορικὴ τοῦ Ἑβραϊολόγου τῶν Κορφῶν. Γιὰ νὰ ἐννοοῦμαστε, Fetterica ὀνομάζουσι τὸν πανεπιστημιακὸ κόσμον τῆς Ἰταλίας καὶ ἐπιβία μεγαλόπρεπη πού ἔχει πολὺ λίγη οὐσία ἢ δὲν ἔχει στάλα.

Τῆς μικρῆς τοῦ Ρωμανοῦ Ἱστορίας τῶν Ἑβραίων τῆς Κερκύρας ἐγίνην

α) μιὰ ἐπιτομὴ γερμανικὴ ἀπὸ τὸ Σπ. Παπαγεωργίου πού τὴν ἐδιάβασε σ’ ἕνα Συνέδριον τῶν Ἀνατολιστῶν στὸ Βερολίνο, δίχως νὰ ἀναφέρει διόλου τὸ Ρωμανό.

β) μιὰ μετάφραση γαλλικὴ, πῆς ὀλάκερη, πού τυπώθηκε στὸ Παρίσι μὰ ὅπου ἐγὼ δὲν ἔλαβα κανένα μέρος.

γ) μιὰ μετάφραση ἰταλικὴ, πού τὴν εἶδε καὶ ὁ ἴδιος ὁ Ρωμανὸς πρὶν τυπωθῆ σ’ ἕνα περιοδικὸ τῶν

Κορφῶν, τὴν ἔκαμά ἐγὼ μὰ τότες εἶμουν ἀκόμα μαθητὴς στὸ Γυμνάσιον, δική μου μελέτη ἀπάνου στὸ θέμα δὲν εἶχα κάμει, καὶ δὲν ἀλλάξα τίποτις ἀπὸ τὸ πρωτότυπον πούχα μπροστά μου. Ἐτσι λοιπὸν δὲν ἔχω καμμίαν εὐθύνη ἂν τὸ μεταφραστικὸν μου γύμνασμα ἐβόθησε, ὅχι βέβαια καὶ πολὺ, τὴ διάδοσιν τῆς σφαλτῆς ἰδέας γιὰ τὸ ρωμέϊκον Ἴωνά. Δικό μου εἶναι τὸ συμπέρασμα πού αὐτὴ ἡ ρωμέϊκη μετάφραση ἐγίνε στὴν Κρήτη, γιὰ Κρητικικοὺς καὶ ἀπὸ Κρητικοὺς — δὲν ξέρω ἂν ἀξίζει νὰ ψιλολογήσομε ἀπάνου σὲ πρόθεσες, μὰ εἶμαι ἔτοιμος, ἂν εἶναι χρεια—καὶ τῶγαλα φυσικώτατα ἄμα ἐδιάβασα τὴν μετάφρασιν στὸ χειρόγραφο τῆς Μπολωνίας τὴν πρώτη χρονιά πού εἶμουν φοιτητὴς στὴν Ἰταλία. Στὸ γύρισμά μου κατὰ τίς πύξες εἶπα τὸ συμπέρασμα μου στὸ Ρωμανό καὶ τὸ παραδέχτηκε, καὶ ὕστερα ἀπὸ χρόνια ὅταν εἶδα τὸ Neubauer στὸ Ὄξφορντ δὲ μοῦ ἔφερε καμμίαν ἀντίρρηση. Σ’ αὐτὴν τὴν περίστασιν μάλιστα μοῦδειξε ὅλα τὰ Ὁβρείκια χειρόγραφα ἀπὸ τοὺς Κορφῶν πού φυλάσσονται στὴ Bodleian βιβλιοθήκην καὶ διόρθωσε ἕνα λάθος στὸν καταλογὸ τοῦ γιὰ τὴ νέα ἐκδοσὴ ἂν τύχει καὶ γίνει μιὰ μέρα. Δηλαδή ἕνα ἀπ’ αὐτὰ τὰ χειρόγραφα εἶχε μιὰ δέση στὴν Τούρκικη γλῶσσα γιὰ τὴν ὑγεία καὶ δόξα τοῦ Σουλτάνου, καὶ ἐγὼ παρατήρησα στὸ Neubauer πού τὸ νησί μας δὲν ἐτοῦσκεψε ποτέ. Ἦντις ἐψάξαμε λιγούλκι καὶ βρήκαμε πού τὸ χειρόγραφο αὐτὸ εἴτερον ἀπὸ τὴ Σαλονίκη ἢ ἀπὸ τὴ Λάρισα, καλὰ καλὰ δὲ θυμῆμαι.

Ἄν οἱ Ὁβραῖοι τῆς Ἄρτας στὰ θρησκευτικὰ τοὺς προικοσύμφωνα βάζουν καὶ σήμερα τὴν παλιὰ σημασία Καρναγιά εἶναι πολὺ περιέργου καὶ σπουδαῖο. Θὰ πῆ πῶς τὸ συνήθειον βάζταζε ἀκόμη 400 χρόνια ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού ἐσημείωσα στὸ ἄρθρον μου. Κακὰ ὅμως ἔκαμαν ὅσοι τῶξεραν νὰ μὴν τὸ πούν ἴσια μὲ τώρα, καὶ ἐγὼ δὲ χάνω τὸ δικαίωμα τοῦ μποναμά. Θὰ ἰδῶ μὲ μεγαλὴ εὐχαρίστησιν ἕνα τέτοιο προικοσύμφωνον ἄμα τὸ στείλουν ἢ ἐμένα ἢ στὸ Βρετανικὸ Μουσεῖον. Προβλέπω ὅμως πού δὲ θὰ βρῶ ἔτσι ἀραδιασμένα τῶνα κοντὰ στ’ ἄλλο ἀπ’ αὐτὸ ὄνομα τὰ Ἄρτα καὶ Ἀκαρνανία, παρὰ τὸν τύπον πού γράφει στὸ ἄρθρον μου «Καρναγιά ὅπου τὴν προγορεύει τὸ ποτάμι Ἄρτα». Αὐτὸς ὁ τρόπος, ὅπως μὲς τότε δίνει τὸ βιβλίον τοῦ 1537, ἔχει μέσα του ἕνα

ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ

ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

(Ἡ ἀρχὴ στὸ 155 φύλλο)

— Γεια σου, καπετάνιο λεβέντη· νὰ ζῆς!
Κ’ ἐκεῖνος χαριστήθηκε καὶ μοῦ χαμογέλασε σκύβοντας λίγο τὸ κεφάλι.
“Ἦσπερ’ ἀποτραβήχτηκε ὁ καπετάνιος καὶ ἔπιασ’ ἄλλος μπροστά· κατόπι ἄλλος καὶ ἔτσι πέρασανε δύο τρεῖς ἀκόμη ἀπ’ τὸν πρόγουδο, ὅσοι εἶχανε πεποιθήσιν στὸν ἑλισφτό τους πῶς θὰ τὸ καταφέρναν ὅχι κατώτερ’ ἀπ’ τὸν καπετάνιο. Τέλος ἀπὸ χόρτσαν πλὴν χοροῦ, λαθήσαν κάτου καὶ καθένος τῶκεψε δίπλα κατ’ ἀπὸ ἕναν ἔσκιον
Τὰ ἴδια ἔκανα καὶ ἐγὼ, πῆγα καὶ ἤθρα μιὰ παχιά χλόη καὶ ξαπλώθηκα ἀπάνου καὶ μὲ σκέπασε. Οἱ

σβιντζιράδες πᾶν ἀπ’ τὰ δέντρα μὲ νανουρίζανε, καὶ ἐγὼ συλλογιζόμουν, ὅτι δηλαδὴς μὲ ἄλλους λόγους εἶμουν ἀεχμάλωτος τῶν κλεφτῶν καὶ μόν’ ἡ ἐβγένεια τοῦ καπετάνιου μ’ ἔκαμνε νὰ μὴν πολυσυλλογιζοῦμαι τὸ πού θὰ μὲ βγάλη ἀπ’ τὴν ἄρη.

Κ’ ἐπὶ σκέφτομουν ἔτσι, μὲς σ’ ἄρτιά μου ἀντηχῶσε καὶ δὲν ἔλεγε νὰ πάψει τοῦ γέροντος τὸ μπουζούκι καὶ ἡ ἄβρα τοῦ βουνοῦ μοῦ χαϊδεύε τὰ μαλλιά καὶ μοῦ δρόσιζε τὸ πρόσωπον. Ἄμα κανεὶς δὲν ἔχει νὰ κάνει τίποτες, τὸ καλύτερον πρᾶμα πού μπορεῖ νὰ ποθῆσει εἶναι νὰ κοιμηθῆ, γιὰ νὰ μὴν πλήξει καὶ νὰ μὴν τότε νοχλοῦνε οἱ κακὰς σκέψεις. Μὰ γὼ θέλεις γιὰτὶ κοιμήθηκα πολὺ τὴ νύχτα, θέλεις γιὰτὶ βουίζαν τ’ ἄρτιά μου τὸ σκοπὸ τοῦ μπουζουκιῦ, θέλεις γιὰτὶ δὲ μ’ ἄφιναν οἱ τσιντζικιοὶ, δὲ μπόρσεν νὰ κλείσω μάτι, μόνε γύριζα μιὰ ἀπ’ τῶνα τὸ πλεθρὸ καὶ μιὰ ἀπ’ τ’ ἄλλο

Ἐτσι ἔγοντας τὸ κορμί βυθισμένο σὲ πράσινα χορτάρια καὶ τὸ πῆμα σὲ μᾶθρους διαλογισμοὺς πάντεχα πότε καὶ γέροντ’ ἢ ἡλιος· καὶ πότε πότε ἀγερίζομουν μετὰ τὴν παλῆμην μου, γιὰ νὰ διώχνω τίς μύγες καὶ τίς κακὰς σκέψεις.

Τέλος βαρέθηκα. Σηκώθηκα πάνου καὶ ἀρχισα νὰ περπατῶ ἀσυνείδητα. Πῆγα, πῆγα, ὡς πού βγήκα ἀπ’ τὰ σῦδεντρα σ’ ἕνα μέρος σπανό.

— Ἄ! μούφυγε μιὰ κραβγὴ ἀπ’ τὸ στόμα. Ἄντικρυ μου εἶδα τὴ Θεσσαλονικὴ ἀφιθεατρικὰ χτισμένη ἀπ’ τὸ λόφον τῆς Ἰσας μὲ τὸ γιάλο καὶ ὁ γιάλος τῆς εἴτανε γεμάτος πλεούμενα. Κι ἀπάνου στὴν κορφὴ τοῦ λόφου ἐβλεπα τὴν ἀκρόπολιν τῆς καὶ θυμούμουν χρόνια παλιὰ καὶ δόξασμένα τοῦ Γενοῦ μας, πού εἴτανε τὸ πρῶτον τοῦ κόσμου.

Κ’ ὕψωσα τότες τὰ μάτια στὸν οὐρανὸ καὶ προσεγκλήθηκα ἐθνικὴν προσεφίην.

Κι ὁ ἥλιος μεγαλόπρεπος μὲ γνέφη φορεμένος διάφανα πίσω ἀπ’ τῆς Βεροικῆς τὰ βουνὰ ἐσκυρτε νὰ βουτήξει ἐφτάμορφος, καὶ ἐπνιγε μὲς σὲ κοκκινόχρυσον φῶς τίς κορφὰς τους καὶ ἠθέλεις νάχεις ἀκόμα δύο μάτια νὰ τὰ βλέπεις. Μὲ ὅρα κοντὰ στ’ ἄσθηκα ἐκεῖ καὶ θάμαζα τὸ βούτημα τοῦ ἡλιοῦ μὲς στὴ Μακεδονία. Κι ἄμα ἄρχισε νὰ σουρποῦναι, γυρῆσα πίσω ἐκεῖ πού εἴταν οἱ κλέφτες. Ἦθρα μόνον δύο, τὸ γέροντ’ Μπούρα, πού ἐπαίξε τ’ ὄργανον τὸ μεσημερι, καὶ τὸν Ἀναστάση τὸν ἀρχιληστή· Ὁ γέροντ’ καθοῦντανε σταβροπόδι καὶ ὁ ἄλλος εἴτανε ξαπλωμένος ἀπ’ τὸ ζερβὸ του πλάι καὶ εἶχε τὸ κεφάλι ἀκκουμπισμένο πᾶ στὸ χέρι του καὶ μὲ τὸ δεξιὸ βαστοῦσε μιὰ βιτσούλα καὶ ἐπικίε σιγοχτυπώντας τὰ σαρούχια του τὰ μυτερά. Σιγομιλοῦσαν οἱ δύο τους καὶ ἄμα μ’ εἶδανε μὲ φωνάζανε κοντὰ τους.